

Barcelona 17 mayo 1937.

Les declaracions de Manuel Irujo

Es un error de considerar reaccionàries les declaracions del ministre basc Manuel Irujo, recomanant el restabliment de la llibertat de consciència i de cultes. No; no són reaccionàries aquestes declaracions. Responen, tot el contrari, a un sentiment de llibertat.

I cert que, al País Basc l'actitud de la clerecia ha estat molt diferent de la de la clerecia de Catalunya i d'Espanya, des d'abans del 19 de juliol. Però aquesta és una altra qüestió que caldria considerar, en certa manera, liquidada. El que resulta, però, evident és que una de les causes del prestigi internacional del País Basc és el de no haver hagut persecució religiosa. Altrament, el fet que en la lluita puguin prendre part els catòlics de debó, els catòlics que no fan de la religió un pretext per a defensar uns interessos, eixampla, evidentment, la base antifeixista.

¿Per què no hem d'imitar, doncs, l'actitud del Poble Basc? ¿Per què, més concretament, no hem d'acceptar la suggestió de Manuel Irujo? Entenguï's que això no vol dir pas tornar a l'estat d'abans. No vol dir pas la supeditació de l'Estat a l'Església, ni la supremacia de l'Església; ni que les doctrines de l'Església no puguin ésser obertament combatudes per aquells que no les creguin. La llibertat de consciència ens deixa precisament a tots — a totes les idees i doctrines — en llibertat.

Aquesta llibertat ens pot portar a molts que avui, precisament per escrúpols de consciència vacillen, al nostre camp. La persecució pot preparar, contràriament, en les consciències, una renaixença religiosa. De fet aquesta renaixença s'està incubant. Hem trobat més d'un conegut que sabíem que ahir era perfectament indiferent en matèria religiosa, i que avui ens afirma la seva catolicitat. ¿Pretext per amagar una tardana conversió al feixisme? ¿Esperit de contradicció? I bé, no donguem pretextos a les consciències. No exasperem aquest esperit de contradicció, tan viu, dissortadament, en el nostre país, i causa, sovint, de les reaccions, que el fan, políticament, tan inestable.

No oblidéssim altrament que el cristianisme va créixer amb la persecució i amb el martiri. Que pot sentir l'atracció ancestral de les catacumbes, i que del secret i del constreyniment en pot sortir purificat i amb una nova força. No oblidéssim tampoc que el que ha fet, a la llarga, declinar l'Església, en lloc d'afermar-la, ha estat l'esperit persecutori. Aquest esperit és el que li ha congriat tants enemics, el que l'ha feta enemiga del poble. Perseguint, avui, doncs, els que ahir ens perse-

guien, seria caure en els seus mateixos errors. Seria com crear una nova inquisició. ¿I en nom de què la creariem? ¿En nom de la llibertat?

FIDEL.